

Suomen Rehtorit ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
www.surefire.fi

Maa- ja metsätalousministeriölle

Aihe: Lausuntopyyntö luonnoksesta kouluruuan kehittämisohjelmaksi

Viite: VN/21882/2021

Suomen Rehtorit ry. kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta kouluruuan kehittämisohjelmaksi.

Kouluruokapalveluiden onnistuminen tukee merkittäväällä tavalla oppilaiden ja henkilökunnan hyvinvointia, joten kehittämisohjelma vastaa hyvin tämän ajan asettamia tarpeita. Luonnoksessa on nostettu hyvin esille olennaisia kehittämiskohteita. Seuraaviin näkökulmiin toivomme erityisesti kiinnitettävän huomiota:

Päivittäiseen ateriatarjontaan on tavoitteena sisällyttää välipala. Tämän jakelun onnistuminen edellyttää valvontaa sekä aikavarausten lukujärjestysraamiin. Tämä tulee huomioida sekä ruokapalveluhenkilökunnalle että opetushenkilökunnalle resursoituna palkallisena työaikana. Lisäksi on määriteltävä elintarvikemäärärahojen riittävä suuruus, jotta lisääntyneet palvelut voidaan toteuttaa. On myös valvottava toteutuneita kustannuksia, jotta kunnat voivat tarjota maukkaita, rakenteeltaan miellyttäviä ja esteettisesti tarjolle aseteltuja aterioita. Nykyisten henkilöstö- ja raaka-aineresurssien puitteissa välipalatarjoilua ei voida toteuttaa mielekkäällä tavalla.

Ruokailuvuoroja koskevien luettelojen laadintatyössä määrääviä tekijöitä ovat ruokapalvelujen lisäksi mm. koulukuljetusaikataulut, koulurakennusten kokonaisuus (ruokasali sijaitsee ehkä suhteellisen kaukana osasta opetustiloja), ruokasalin koko ja jakelupisteen rakenne. Koulutilojen suunnittelussa tulee ruokailutilat suunnitella koulun oppilasmäärää vastaaviksi, jotta kiireetön ruokailu on mahdollista. Koulukuljetusaikataulut tulee kunnissa laatia siten, että kouluruokailulle voidaan sijoittaa riittävästi aikaa koulun päivärytmiin. Suomen harrastamisen malli tuo lisähaasteita välipalan tarjoamiseen, sillä koulupäivän pidetessä välipalan tarve kasvaa. Myös tämä on huomioitava resurssoinnissa.

Pitkäjänteinen strateginen kouluruokailun kehittämistyö edellyttää käytännön vaikuttamistoimia myös valtiovaltalta mm. laajasti yhteiskunnan eri toimijoita sitouttavan viestintästrategian muodossa, jotta strategian toimeenpano ei jää vain rehtoreiden vastuulle.

Tarvitaan aikaresurssia rehtoreiden ja opetushenkilöstön osaamisen lisäämiseen. Rehtoreille tarvitaan työaikaa myös strategian vastuulliseen toimeenpanoon. Tähän liittyy koulutustarve ja valmiin ohjemateriaalin riittävä saatavuus arkityön tueksi.

Yhdenmukainen ravintoetu opetushenkilöstölle mahdollistaa sen, että henkilöstöltä voidaan edellyttää jatkuvaan ruokakasvatustyöhön sitoutumista. On tärkeää, että koulun aikuiset ovat mukana yhteistä ateriaa nautittaessa. Ruokakasvatustyöhön sitoutumisen ohella se, että aikuiset syövät oppilaiden kanssa, on omiaan lisäämään kouluruuan arvostusta.

Asiakasvastuuta ei ole huomioitu kehittämissuunnitelmassa. Kotien asenne vaikuttaa tähän merkittävästi, joten tarvitaan valtakunnallista vaikuttamista laajasti kaikkiin ikäluokkiin mm. seuraavista asiakasvastuun näkökulmista: käyttäytyminen, hävikin hallinta ja miellyttävä ruokailuilmapiiri. Esimerkin voima on merkittävä myös kodeissa ja sitä kautta helpotetaan rehtorien, opetushenkilöstön ja ruokapalvelukäyttäjien kasvatustyötä.

Helsingissä 7.11.2022

Antti Ikonen
puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry